

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1963

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1141

Kitap Adı : Hint Alt Kıtasında Hadis Geleneğinin İhyası

Alt Başlık : Abdülhak Dihlevî Hayatı, Eserleri ve İlmî Mirası

Book Title : The Revival of the Hadith Tradition in the Indian Subcontinent

Subtitle : 'Abd al-Ḥaqq al-Dihlawî His Life, Works, and Scholarly Legacy

ISBN : 978-625-8724-97-4

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258724974

Yazar | Author: Ramazan Çoban | orcid.org/0000-0002-4081-942X

Kurum | Institution: Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ROR ID: ror.org/00erejq84

Editör | Editor: Furkan Yüksel | orcid.org/0009-0003-4459-7072

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 16 x 24 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 265 (xviii+247)

Yayın Tarihi | Publication Date: Temmuz | July 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRAX - Dini yaşam ve uygulama / İslam (Islam) | Islam

BISAC: REL037000 - Din / İslam / Genel (Religion / Islam / General)

THEMA: QRAX - İslam | Islam

LC Classification: BP130.4 - Hadis (İslam geleneği) | Hadith

DEWEY: 297.125 - Hadis (Hz. Muhammed'in söz ve rivayetleri) | Hadith

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: İslam Çalışmaları | Islamic Studies

WoS Citation Topics Micro: Hadis Çalışmaları / Hadis Literatürü | Hadith Studies / Hadith Literature

Scopus Subject Areas (ASJC): 1212 - Din Araştırmaları | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Çoban, Ramazan. *Hint Alt Kıtasında Hadis Geleneğinin İhyası: Abdülhak Dihlevî Hayatı, Eserleri ve İlmî Mirası*. FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Hint Alt Kıtasında Hadis Geleneğinin İhyası

Abdülhak Dihlevî

Hayatı, Eserleri ve İlmî Mirası

Dr. Ramazan ÇOBAN

Ankara 2026

Yazar Hakkında

Ramazan ÇOBAN

Aslen Adıyaman Kahtalı olan yazar, çocukluk yıllarını Mersin'in Tarsus ilçesinde geçirdi. Lise öğrenimini İstanbul Beyoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde tamamlayarak 2010 yılında mezun oldu. Lisans eğitimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Prof. Dr. Mehmet Özşenel danışmanlığında hazırladığı *Ebû Hanîfe Müsnedleri ve Hârizmî'nin Câmi'u'l-Mesânîd'i* başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini aldı. Aynı enstitüde hazırladığı *Abdülhak Dihlevî ve Hadisçiliği* başlıklı doktora tezini tamamlayarak doktor unvanını kazandı. Aralık 2015'te Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı.

Yazarın; *Hadis'te Metin Tenkidi ve Cerh-Ta'dîl Âlimlerinin Râvi Değerlendirmelerine Etkisi* ile *Hadis-Sünnet Üzerine Tartışmalar ve Değerlendirmeler* başlıklı kitap kritikleri, *Hadis Değerlendirmelerinde Rivayetin Farklı Varyantlarını Dikkate Almanın Önemi* başlıklı çeviri makalesi, *Abdülhak Dihlevî ve Neslinin Hint Alt Kıtası'nda Hadis İlminin Yayılmasına Katkıları* ile *XX. Yüzyılın Başında Bir Ebû Hanîfe Savunusu (el-Metâlibü'l-Münîfe fî'z-Zebbi 'anî'l-İmâm Ebî Hanîfe Risalesi Özelinde)* başlıklı araştırma makaleleri bulunmaktadır. Ayrıca *Ebû Hanîfe Müsnedleri ve Câmi'u'l-Mesânîd Eseri* ile *Cennetle Müjdelenen Sahâbîlerin Sayısı Meselesi: Abdülhak Muhaddis Dihlevî'nin "Tahkîku'l-İşâre ilâ Ta'mîmi'l-Bişâre" Risalesi Bağlamında Bir İnceleme* başlıklı bildirileri yayımlanmıştır.

Evli ve iki çocuk babası olan yazar, çalışmalarını Kilis'te sürdürmektedir.

About the Author

Ramazan ÇOBAN

The author is originally from the Kahta district of Adıyaman and spent his childhood in the Tarsus district of Mersin. He graduated from Beyoğlu Anatolian Imam Hatip High School in Istanbul in 2010. He completed his undergraduate studies at the Faculty of Theology of Marmara University. He received his master's degree from the Institute of Social Sciences at Marmara University with a thesis entitled “*The Musnads of Abū Ḥanīfa and al-Khwārizmī's Jāmi' al-Masānīd*”, prepared under the supervision of Prof. Dr. Mehmet Özşenel. He subsequently earned his PhD from the same institute with a dissertation entitled “*Abd al-Ḥaqq al-Dihlawī and His Hadith Scholarship*.” In December 2015, he was appointed as a Research Assistant at the Faculty of Theology, Kilis 7 Aralık University.

His academic publications include the book reviews “*Textual Criticism in Hadith and Its Impact on the Narrator Evaluations of al-Jarḥ wa al-Ta'dīl Scholars*” and “*Discussions and Evaluations on Hadith and Sunnah*”; the translated article “*The Importance of Considering Different Variants of Narrations in Hadith Evaluations*”; and the research articles “*The Contributions of 'Abd al-Ḥaqq al-Dihlawī and His Descendants to the Dissemination of Hadith Scholarship in the Indian Subcontinent*” and “*A Defense of Abū Ḥanīfa at the Beginning of the Twentieth Century: A Study of al-Maṭālib al-Munīfa fī al-Dhabb 'an al-Imām Abī Ḥanīfa*.” He has also presented papers entitled “*The Musnads of Abū Ḥanīfa and the Work Jāmi' al-Masānīd*” and “*The Question of the Number of Companions Given the Glad Tidings of Paradise: An Examination in the Context of 'Abd al-Ḥaqq Muḥaddith al-Dihlawī's Risāla Tahqīq al-Ishāra ilā Ta'mīm al-Bishāra*.”

Married and the father of two children, the author continues his academic studies in Kilis.

Kitap Hakkında

Hint Alt Kıtasında Hadis Geleneğinin İhyası Abdülhak Dihlevî Hayatı, Eserleri ve İlmî Mirası

IX/XV. yüzyıldan itibaren Hint alt kıtasında hadis ilminde dikkat çekici bir canlanma yaşanmıştır. Bölgede yaygınlaşan medreselerde hadis eğitimi günümüze kadar devam etmiş, bu sürecin öncü isimlerinden biri Ebü'l-Mecd Abdülhak b. Seyfeddin el-Buhârî ed-Dihlevî (958-1052/1551-1642) olmuştur. Yazdığı eserler ve yetiştirdiği talebelerle hadis ilminin bölgede yeniden canlanmasına katkı sağlayan Abdülhak Dihlevî'nin tanınması ve eserlerinin hadis ilmine katkısının belirlenmesi önem arz etmektedir.

Delhi'de doğup yetişen Abdülhak Dihlevî, 996-999/1588-1590 yılları arasında Mekke'de Abdülvehhâb el-Müttakî'nin ders halkasına katılmış ve burada elde ettiği hadis birikimini ülkesine taşımıştır. Doksan dört yıllık ömrünün elli iki yılını Delhi'de hadis talim ve tedris faaliyetlerine ayırarak hadis ilminin yayılmasına öncülük etmiştir. Bir kısmı hadis alanında olmak üzere yaklaşık altmış eser kaleme almıştır. Firûzâbâdî'nin *Sifru's-sa'âde* adlı eserine *et-Tarîku'l-kavîm fî şerhi's-Sirâti'l-müstakîm* adlı şerhi yazmış; Hatîb Tebrîzî'nin *Mişkâtü'l-Mesâbih*'i üzerine Farsça *Eşî'atü'l-lemâât* ve Arapça *Lema'âtü't-tenkîh* adlı şerhleriyle hadis şerh literatürüne katkıda bulunmuştur. Ayrıca *Fethu'r-Rahmân fî isbâti mezhebi'n-Nu'mân* adlı eserinde ahkâm hadislerini şerh ederek hadis ile fıkhu bir araya getirmiştir.

Bu çalışmada, Abdülhak Dihlevî'nin hayatı, eserleri ve yaşadığı dönem incelenmiş; hadis ilmi, hadis usulü, hadis şerh literatürü ve Hanefî hadis anlayışına katkıları tespit edilme-ye çalışılmıştır. Ayrıca hadis silsilesi üzerinden hadis icazet ağı ortaya konulmuştur. Dihlevî'nin en önemli eseri kabul edilen *Lema'âtü't-tenkîh*, şerh metodu, metin tahlili ve rivayetlerin yorumlanması açısından incelenmiş; önceki *Mişkât* şerhleriyle karşılaştırılarak özgün yönleri ve sonraki şerhlere etkisi değerlendirilmiştir. Literatür taraması ve tasvirî analiz yöntemleriyle yürütülen çalışma sonucunda, Dihlevî'nin, Hanefî hadis anlayışını savunduğu, hadisleri tasavvufî bakış açısıyla yorumladığı, hadis usulüne dair muhtasar bilgiler vererek bölgede bu ilmin yaygınlaşmasına katkı sağladığı ancak hadis usulü alanında yeni bir yaklaşım geliştirmeyip önceki geleneği sürdürdüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hadis; Hint Alt Kıtası; Abdülhak Dihlevî; *Mişkât*

About the Book

The Revival of the Hadith Tradition in the Indian Subcontinent

‘Abd al-Ḥaqq al-Dihlawī His Life, Works, and Scholarly Legacy

Since the 9th/15th century, a remarkable revival has taken place in the field of Hadith studies in the Indian Subcontinent. Hadith education, institutionalized through the widespread network of madrasas in the region, has continued up to the present day. One of the leading figures of this revival was Abū al-Majd ‘Abd al-Ḥaqq b. Sayf al-Dīn al-Bukhārī al-Dihlawī (958–1052/1551–1642). Considering his significant role in revitalizing Hadith scholarship through both his writings and his students, it is important to introduce ‘Abd al-Ḥaqq al-Dihlawī and to determine the contributions of his works to the science of Hadith.

Born and raised in Delhi, ‘Abd al-Ḥaqq al-Dihlawī attended the study circle of ‘Abd al-Wahhāb al-Muttaqī in Mecca between 996–999/1588–1590 and transmitted the Hadith knowledge he acquired there to his homeland. Devoting fifty-two years of his ninety-four-year life to the teaching and transmission of Hadith in Delhi, he played a pioneering role in the dissemination of Hadith scholarship throughout the region. He authored approximately sixty works, some of which were devoted to Hadith studies. He wrote a commentary entitled *al-Ṭarīq al-Qawīm fī Sharḥ al-Ṣirāṭ al-Mustaqīm* on al-Firūzābādī’s *Sifr al-Sa‘āda* and contributed to the Hadith commentary tradition through his Persian commentary *Ashī‘at al-Lama‘āt* and his Arabic commentary *Lama‘āt al-Tanqīḥ* on al-Khaṭīb al-Tabrizī’s *Mishkāt al-Maṣābīḥ*. In addition, in his work *Faṭḥ al-Raḥmān fī Ithbāt Madhhab al-Nu‘mān*, he commented on legal Hadiths, thereby bringing together Hadith and Islamic jurisprudence.

This study examines the life, works, and historical context of ‘Abd al-Ḥaqq al-Dihlawī and seeks to identify his contributions to Hadith scholarship, Hadith methodology, the literature of Hadith commentary, and the Ḥanafī understanding of Hadith. Furthermore, the network of Hadith transmission licenses (ijāzāt) has been reconstructed through an analysis of his chains of transmission. *Lama‘āt al-Tanqīḥ*, regarded as his most important work in Hadith scholarship, has been examined with respect to its commentary methodology, textual analysis, and interpretation of narrations. It has also been compared with earlier commentaries on *Mishkāt al-Maṣābīḥ* in order to identify its distinctive features and evaluate its influence on subsequent commentaries. Employing literature review and descriptive analysis methods, the study concludes that al-Dihlawī defended the Ḥanafī understanding of Hadith, interpreted Hadiths from a Sufi perspective, and contributed to the dissemination of Hadith methodology in the region by providing concise discussions of its principles. However, it also demonstrates that he did not introduce a novel methodological approach to Hadith studies, but rather continued the established scholarly tradition.

Keywords: Hadith, Indian Subcontinent; ‘Abd al-Ḥaqq Dihlawī; Mishkāt

ÖN SÖZ

Bu çalışma; giriş, dört bölüm, değerlendirme ve sonuç kısımlarından oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmanın konusu, yöntemi ve kaynakları değerlendirilmiştir. Birinci bölümde, Abdülhak Dihlevî'nin yaşadığı dönem ile onun hayatı ve eserleri ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Ayrıca icazet ve isnadları üzerinde de durulmuştur. İkinci bölümde, Dihlevî'nin kaleme aldığı hadis usulüne dair mukaddime incelenmiş, özellikle klasik kaynaklardan farklılaştığı yönler vurgulanmıştır. Bu bölümde, rical hakkındaki değerlendirmelerinde çoğunlukla önceki âlimlerden nakiller yaptığı, zaman zaman ise kendi kanaatine yer verdiği görülmüştür. Üçüncü bölümde, Abdülhak Dihlevî'nin şerh anlayışı ele alınmış ve çeşitli yönlerden değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, kendisinden sonraki şarihlerin, onun bazı şerhlerinden istifade ettikleri; zaman zaman ise bazı hususları eleştirdikleri tespit edilmiştir. Dördüncü bölümde ise Dihlevî'ye yöneltilen bazı tenkitler ve değerlendirmeler zikredilmiş, bunlara verdiği cevaplar tahlil edilmiştir. Ardından, onun ihtilaflı meselelerdeki görüşleri incelenmiş ve bazı önemli konular başlıklar hâlinde açıklanmıştır.

Elinizdeki bu kitap, 2025 yılında “Abdülhak Dihlevî ve Hadisçiliği” isimli doktora tezinin gözden geçirilmiş ve birtakım değişiklikler yapılmış hâlidir. Çalışma esnasında tavsiye ve değerlendirmelerinden istifade ettiğim, konunun belirlenmesinde ve ilgili kaynaklara ulaşmamda yardımcı olan değerli danışman hocam Prof. Dr. Mehmet Özşenel'e şükranlarımı arz ederim. Tezimi dikkatle okuyarak biçim, üslup ve içerik açısından olgunlaşmasını sağlayan değerli jüri üyelerim; Prof. Dr. Zekeriya Güler'e, Prof. Dr. Ayşe Esra Şahyar'a, Prof. Dr. Aynur Uraler'e ve Dr. Öğr. Üyesi Mesut Çakır'a ayrı ayrı teşekkür ederim. Çalışmamın bazı bölümlerini okuyarak kıymetli katkılarda bulunan Arş. Gör. Abdülkadir Güler, Arş. Gör. Kenan Barlas, Arş. Gör. Metin Civek ve Dr. Öğr. Üyesi Abdülbaki Durmaz'a da ayrıca minnettarım. Eserimi oluştururken bazı kitapları Pakistan'dan bana yollayarak katkı sağlayan Doç. Dr. Muhammad Yunus Qadri'ye emeklerinden dolayı teşekkür ederim. Tezimi okuyup düzenleyerek kitap hâlinde basılmasına öncülük eden kıymetli editör Dr. Öğr. Üyesi Furkan Yüksel'e ve kitabı kısa sürede neşreden Fecr Yayınları çalışanlarına teşekkür ederim.

Teşekkürlerin en büyüğünü ise bugünlere gelmeme vesile olan rahmetli anne ve babama ediyorum. Doktora süreci boyunca ve tezimi yayımlama konusunda beni destekleyen kıymetli eşim Rumeysa'ya müteşekkirim. Tez sürecinde bazen ihmal ettiğim oğlum Ahmet'i ve Zahir'i burada zikretmeliyim. Rabbim bahtlarını açık etsin.

Tevfik ancak Allah'tandır.

Ramazan ÇOBAN

Kilis 2026

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ix
KISALTMALAR	xvii
GİRİŞ	1
KONU METOT ve KAYNAKLAR	1
I. KONU ve METOT	1
II. KAYNAKLAR	3
 BİRİNCİ BÖLÜM	
ABDÜLHAK DİHLEVÎ- HAYATI ve İLMÎ KİŞİLİĞİ	7
I. ABDÜLHAK DİHLEVÎ’NİN YAŞADIĞI DÖNEMDE HİNDİSTAN’IN SİYASİ SOSYAL ve İLMÎ DURUMU	7
A. Siyasi Durum	7
B. Sosyal Durum	11
C. İlmî Durum	16
1. Din Eğitiminin Seyri	16
2. İletişim Kurduğu İlim ve Siyaset Adamları	17
3. Dönemin Hadis Eğitimi	22
4. Dönemin Muhaddisleri	24
II. ABDÜLHAK DİHLEVÎ ve ESERLERİ	30
A. Nesebi ve Ailesi	30
B. Hayatı	35
1. Adı Künyesi Lakabı ve Nisbesi	35
2. Doğumu	36
3. Eğitimi	37
4. Hicaz Yolculuğu	39
5. Medresesi ve Okuttuğu Kitaplar	44
6. Kütüphanesi	45
7. Vefatı	46
C. Hocaları	46
D. Talebeleri	53
E. Eserleri	56
1. Hadisle İlgili Eserleri	58
a. Şerhler	59
b. Rical ve Meşyeha Eseri	67
c. Usul Eserleri	69
d. Erbaînler	70
e. Belirli Konulardaki Eserleri	74
2. Diğer Alanlara Dair Eserleri	78
F. Mezhebi Yönelimi	81

G. İcazet ve İsnadları	83
1. İcazet Aldığı Hocaları	84
a. Abdülvehhâb el-Müttakî	84
b. Hamîdüddin es-Sindî	84
c. Ahmed Ebi'l-Haram el-Medenî	85
d. Ali b. Cârullah ibn Zahîre	85
2. İcazet Verdiği Talebeleri	85
H. Etkileri	86
1. Hint Alt Kıtasındaki Etkileri	88
a. Birelvilerin Abdülhak Dihlevî'ye İlgileri	89
b. Nedvilerin Abdülhak Dihlevî'ye İlgileri	90
c. Ehl-i Hadis	90
d. Diyobendiler	91
2. İslam Dünyasındaki Etkileri	93

İKİNCİ BÖLÜM

ABDÜLHAK DİHLEVÎ'NİN HADİS İLMİNE KATKILARI 95

I. HADİS USULÜNE KATKILARI 95

A. Hadis ve Eser Kavramları	97
B. Raviyle İlgili Katkıları	99
a. Kizbu'r-râvî	100
b. İttihâmü'r-râvî bi'l-kizb	100
c. Fisku'r-râvî	101
d. Cehaletü'r-ravî	101
e. Bid'atü'r-râvî	101
2. Zabtlı İlgili Kusurları	102
a. Fartu'l-gaflet ve Kesretü'l-galat	102
b. Muhalefetü's-sikât	102
c. Vehim	102
d. Sûü'l-hıfz	103
C. Merviyle İlgili Katkıları	103
1. İnkıta ve İrsal	103
2. Şâz, Münker ve Muallal	106
3. Mütâbi', Şâhid ve İ'tibâr Kavramları	106
4. Sıhhat Durumuna Göre Hadisler	107
5. Delil Olması Yönüyle Hadisler	109
6. Ravi Sayısına Göre Hadisler	109
7. Sahih Hadis Kitapları	111
8. Sıhah-ı Sitte Kavramı	113
D. Usul Bilgilerinin Şerhe Yansıması	115

II. RİCAL İLMİNE KATKILARI 116

A. el-İkmâl fî esmâ'r-ricâl'de Ravi Bilgisi	116
1. Kaynakları	117

2. Yöntemi	118
3. Ravilerin Kimlik Bilgileri	118
4. Müttefik ve Müfterik	119
5. İhtilaflı Raviler	120
B. Şerhlerindeki Rical Bilgisi	121
C. Tenkitçiliği	121

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ABDÜLHAK DİHLEVÎ'NİN HADİS YORUMCULUĞU

I. HADİS ŞERH GELENEĞİNE GENEL BAKIŞ

A. Mişkât Şerhleri	126
1. Eşi“atü'l-lemâ‘ât	129
a. Kaynakları	132
b. Literatüre Etkisi	132
2. Lema‘âtü't-tenkîh	135
a. Kaynakları	138
b. Kaynak Kullanım Yöntemi	143
c. Özel İfadeler Kullanması	144
d. Literatüre Etkisi	145
e. Neşirleri	145
3. Eşi“a ve Lema‘ât'ın Karşılaştırılması	146
B. Diğer Eserlerindeki Şerhçiliği	149
1. Şerhu Sifri's-sa‘âde	149
a. Kaynakları	151
b. Hadis Yorum Yöntemi	152
2. Fethu'r-rahmân	152
a. Kaynakları	155
b. Hadis Yorum Yöntemi	155

II. HADİS YORUMCULUĞU

A. Hadis İlmiyle İlgili Tahlilleri	161
1. Ayet-Hadis İlişkisi	161
2. Hadislerin Hadislerle Açıklanması	162
3. İhtilafların Zikredilmesi	162
4. Tahriç	164
5. Sebeb-i Vürûdun Tespiti	164
6. Nüsha Farklılıkları	164
7. Terceme-Bab İlişkisi	165
8. Rical Bilgisi ve Ravi Değerlendirmesi	166
9. Yorumlar Arasında Tercih	168
10. Soru-Cevap Yöntemini Kullanması	169
11. Güncel Uygulamalara Yer Verme	170
12. Alıntı Yaparken Özetleme Yapması ve Kendi Eserlerine Atıfları	172
A. Dil Tahlilleri	172

1. Kelime Tahlilleri	172
2. Noktalama, Harekeleme ve Siga	174
3. Kelimelerin Okunuşu	174
4. Tercihler Yapması	175
5. Garîb Lafızların İzah Edilmesi	176
6. Şiirle İstişad	176
7. Belâgat	177
C. Fıkhi Açıklamalar	178
1. Hadislerin İçerdiği Ahkâmın Açıklanması	178
2. Cem' Yöntemi	180
3. Nesh Yöntemi	180
4. Mezheplerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi	181
5. Fıkhi Tercihler	182
6. Ebû Hanîfe-Şâfiî Kıyaslaması	183
D. Tasavvufî Açıklamalar	183
E. İtikadi Açıklamalar	185
III. SONRAKİ ŞERHLERE ETKİSİ	187
A. Ebû'l-Hasan es-Sindî'nin Fethu'l-vedûd'unda	187
B. Muhammed Abdülganî el-Müceddidî'nin İncâhu'l-hâce'sinde	187
C. Sıddık Hasan Han'ın el-Hıttâ fî zikri sıhâhi's-sitte'sinde	188
D. Azîmâbâdî'nin 'Avnû'l-ma'bûd'unda	188
E. Ahmed Ali es-Seharenpûrî'nin Hâşiyetü'l-Buhârî ve Hâşiyetü't-Tirmizî'sinde	189
F. Halil Ahmed Sehârenpûrî'nin Bezlü'l-mechûd'unda	190
G. Muhammed Enver Şah Keşmîrî'nin el-Arfû's-şezî şerhu Süneni't-Tirmizî'sinde	190
H. Mübarekpûrî'nin Tuhfetü'l-Ahvezî'sinde	190
I. Ubeydullah b. Muhammed Mübarekpûrî'nin Mir'âtü'l-Mefâtih şerhu Miş-kâti'l-Mesâbih'inde	192
J. Vellevî'nin Zahîratü'l-ukbâ'sında	192

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ABDÜLHAK DİHLEVÎ'NİN HADİSLE BAĞLANTILI GÖRÜŞLERİ 193

I. TARTIŞMALI KONULARDAKİ GÖRÜŞLERİ 193

A. Usuli ve Kelami Konular	193
1. İman	193
2. Bid'at Fırkalar	193
a. Kaderiyye	194
b. Şia	194
3. Hükümdarı Secde ile Selamlama	197
4. İlk Yaratılan Varlık	197
5. Nübüvvet	198
a. Hz. Peygamber'in Ravzası	198
b. Şeytanın Dürtmesi Konusu	199
c. Haber-i Vâhidin Hücciyeti	199

6. Ahiret	200
a. Rû'yetullah	201
b. Şefaât	201
B. Fıkhi Konular	202
1. Abdest ile İlgili Konular	202
a. Kandan Dolayı Abdest	202
b. Kadına Dokunmanın Hükümü	203
2. Namaz ile İlgili Konular	204
a. Kıraat Halfe'l-İmam	204
b. Ta'dil-i Erkân	204
c. Raf 'ü'l-Yedeyn	204
d. Teşehhüdde İşaret Parmağının Kaldırılması	205
e. İmamın "Âmin"i Cehrî Söylemesi	206
f. Vitir Namazının Hükümü	207
g. Namazların Cem'i	207
3. Diğer Konular	207
a. Kabir Başında Dua	207
b. Bid'at Kavramı	208
C. Tasavvufi Konular	209
1. Peygamber Tasavvuru ile İlgili Konular	210
a. Mevlid-i Nebi	210
b. Salavat	212
c. Hz. Peygamber'in Gölgesinin Olmaması	212
2. Diğer Konular	213
a. Tevessül	213
b. İstimdad	214
c. Gavs	215
d. Hâzır ve Nâzır Meselesi	215
e. Kabir Ehlinin İşıtmesi	216
f. Zorluk Dönemlerinde Buhârî Okunması	217
II. ABDÜLHAK DİHLEVÎ'YE YÖNELTİLEN TENKİTLER	217
SONUÇ	219
EKLER	223
EK 1: ABDÜLHAK DİHLEVÎ'NİN İCAZETLERİ	223
EK 2: ABDÜLHAK DİHLEVÎ'NİN TÜRBEŞİ	230
BİBLİYOGRAFYA	231
DİZİN	245

KISALTMALAR

b.	: İbn
bk.	: Bakınız
b.y.	: Basım yeri yok
bs.	: Basım
C	: Cilt
çev.	: Çeviren
d.	: Doğum tarihi
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
H.z.	: Hazreti
H./h.	: Hicrî
İHÜ	: İbn Haldun Üniversitesi
nşr.	: Neşreden
ra.	: Radıyallahu anh
rh.a.	: Rahmetullahi aleyhi
ö.	: Ölüm tarihi
s.a.v.	: Sallallâhü aleyhi ve sellem
thk.	: Tahkik eden
ts.	: Tarihsiz
vb.	: Ve benzeri
y.y.	: Yayıncı yok

